

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нова і новітня історія країн Сходу

для студентів

спеціальності	032 «Історія та археологія»
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	032.00.01 «Історія та археологія»

Київ – 2019

Розробники: доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка Срібняк Ігор Володимирович

Викладачі: доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка Срібняк Ігор Володимирович

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
всесвітньої історії

Протокол від 30.08.2019 р. № _____

Завідувач кафедри (І.В. Срібняк)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 032.00.01 "Історія та археологія")

30.08.2019 р.

Гарант освітньої програми (О.О. Салата)

(підпис)

Робочу програму перевірено

30.08.2019 р.

Заступник директора/декана (В.М. Завадський)

(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № _____

(підпис)

(ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № _____

(підпис)

(ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № _____

(підпис)

(ПБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № _____

(підпис)

(ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	3	-
Семестр	5	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	42	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	40	-
Форма семестрового контролю	Екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає у комплексному вивченні найбільш значущих проблем розвитку провідних країн Азії та Африки, а також у формуванні в студентів вміння їх самостійного аналізу на основі новітнього методологічного інструментарію історичної науки.

Завдання:

Вправність мислення:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних і концептах хиби та вразливі місця, суперечності і неповноту аргументації.

ЗК 3. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань і стратегій/способів мислення.

ЗК 4. Здатність раціонально організувати власну діяльність та ефективно використовувати час.

Розвиненість рефлексії:

ЗК 5. Здатність відрізнити суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім.

ЗК 6. Критичність та самокритичність мислення.

ЗК 7. Схильність до самоперевірки отриманих результатів, турбота про якісне виконання професійних завдань.

Інтелектуальна комунікація:

ЗК 8. Увага і толерантність до іншої (й інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст та структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати.

ЗК 9. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості.

ЗК 10. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації.

ЗК 11. Навички роботи в групі, розподіл функцій в колективній роботі.

ЗК 12. Відкритість, здатність сприймати і враховувати зауваги, оптимізувати власну позицію в процесі обговорення, налаштованість на діалог, залучення у власні міркування висловлених слухних ідей.

ЗК 13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Мовно-текстологічна здатність:

ЗК 14. Аналіз та інтерпретація гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї.

ЗК 15. Порівняння змісту різних текстів, пошук та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми.

ЗК 16. Навички написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури. Дотримання стандартів академічного оформлення тексту.

ЗК 17. Здатність використовувати (усно і письмово) державну мову в усіх сферах суспільного життя, читати фахову літературу іноземною, зокрема англійською мовою.

Особиста ціннісно-вольова налаштованість:

ЗК 18. Інтелектуальне сумління, чесність у своїй справі та уникання симуляцій, плагіату й інших виявів недоброчесності.

ЗК 19. Розуміння необхідності відповідального ставлення до роботи, чіткого і своєчасного виконання обов'язків.

ЗК 20. Здатність працювати в колективі та самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного

слідування авторитетам.

ЗК 21. Здатність життєво й фахово реалізувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі й цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства.

ЗК 22. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 1. Знання найважливіших фактів, подій та процесів історичного минулого українського народу і людства загалом.

ПРН 2. Знання основних тенденцій історичного розвитку в конкретні історичні періоди.

ПРН 3. Знання наукової хронології, періодизації та характеристик основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії.

ПРН 4. Знання основних підходів до вивчення вітчизняної та світової історії, категоріальний апарат з історії та археології.

ПРН 5. Знання основних принципів і методів історичного пізнання.

ПРН 6. Знання основних типів і видів історичних джерел.

ПРН 7. Знання необхідного фактичного матеріалу для конкретного історичного дослідження.

ПРН 8. Детальні знання про певний історичний період або проблему.

ПРН 9. Розуміння і здатність інтерпретувати основні завдання історичної та археологічної науки.

ПРН 11. Уміння класифікувати історичні джерела з метою реалізації конкретних науково-дослідницьких проектів.

ПРН 13. Уміння обґрунтовувати вибір методики опрацювання речових джерел і текстів.

ПРН 14. Здатність виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі.

ПРН 16. Здатність аналізувати відмінності в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах.

ПРН 18. Здатність організувати практичне вирішення проблем історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.

ПРН 19. Здатність планувати дослідницькі проекти з історії, археології, історіографії, джерелознавства, краєзнавства тощо.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.							
Країни Сходу в Новий час							
Тема 1. Місце і значіння курсу «Новітня історія Азії та Африки» в системі університетської історичної освіти.	7	2	-	-	-	-	5
Тема 2. Періодизація та історіографія Нової історії країн Азії та Африки.	11	2	4	-	-	-	5
Тема 3. Етапи формування колоніальної системи. Поділ афро-азійського регіону між європейськими державами.	11	2	4	-	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем I	31	6	8				15
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II							
Країни Азії та Африки 1918–1939 рр.: особливості соціально-економічного і політичного розвитку							
Тема 4. Державо- і націєтворення на арабському Сході (20-30-ті рр. XX ст.).	9	2	2	-	-	-	5
Тема 5. Суспільно-політичні трансформації в Ірані та Афганістані.	7	2	2	-	-	-	3
Тема 6. Країни Індокитаю та Індонезія в першій половині XX ст.	7	2	-	-	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем II	25	6	4				13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III							
Специфіка соціально-економічного і політичного розвитку країн Азії та Африки у 1939 р. – початку XXI ст.							
Тема 7. Країни Азії та Африки в системі міжнародних відносин.	4	2	-	-	-	-	2
Тема 8. Етно-релігійні конфлікти у країнах Близького Сходу.	6	2	2	-	-	-	2
Тема 9. Народи та етноси Північної Африки.	4	2	-	-	-	-	2
Тема 10. Деколонізація країн Центральної та Південної Африки.	4	2	-	-	-	-	2
Тема 11. Соціально-політичні та економічні трансформації в Японії та Кореї (1939 р. – початок XXI ст.).	6	-	-	4	-	-	2
Тема 12. Виникнення та розвиток Китайської Народної Республіки у повоєнному часі.	6	-	-	4	-	-	2
Модульний контроль	4						
Разом за змістовим модулем III	34	8	2	8			12
Семестровий контроль	30						
Усього годин	120	20	14	8			40

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Країни Сходу в Новий час

Лекція 1.

Місце і значіння курсу «Новітня історія Азії та Африки» в системі університетської історичної освіти

1. Поняття «новітня історія», його сучасна інтерпретація. Наукові дискусії щодо періодизації новітньої історії.
2. Тенденції світового розвитку в XX ст. – на початку XXI ст.
3. Сучасна східна цивілізація та її основні ознаки.
4. Теорії «індустріального», «постіндустріального» та «інформаційного» суспільств.

Лекція 2.

Періодизація та історіографія Нової історії країн Азії та Африки.

1. Предмет Нової та новітньої історії країн Азії та Африки.
2. Періодизація Нової та новітньої історії країн Азії та Африки.
3. Історіографія Нової та новітньої історії країн Азії та Африки.

Лекція 3.

Етапи формування колоніальної системи. Поділ афро-азійського регіону між європейськими державами.

1. Вплив великих географічних відкриттів на соціально-економічний розвиток Заходу і Сходу.
2. Афро-азійські країни як джерело збагачення європейських країн.
3. Нерівноправна і нерівноцінна торгівля.
4. Європейська работоргівля
5. Створення та діяльність компаній монополій
6. Перетворення афро-азійських країн на джерело сировини і ринки збуу
7. Методи і форми експлуатації афро-азійських країн.
8. Перетворення колоній інапівколоній на сферу впливу іноземного капіталу
9. Формування національно-орієнтованої інтелігенції та розповсюдження релігійно-реформаторських та націоналістичних анти-колоніальних ідей.

Семінарські заняття:

Семінарське заняття №1.

Реформи в Османській імперії.

1. Криза турецької феодальної держави. Реформи Селіма III, їхня суть і причини невдач;
2. Зміцнення султанської влади за Махмуда II;
3. Танзимат. Загострення кризи;
4. Діберально-конституційний рух у Туреччині в 60-70-х роках. Конституція 1876.
5. Культура Туреччини у Новий час.

Семінарське заняття № 2.

Індія в Новий час

1. Англо-французьке суперництво в Індії та його наслідки. Субсидіарні договори з англійцями;
2. Колоніальна Індія в першій половині XIX ст. Зміна в методах експлуатації. Початок перетворення Індії в аграрно-сировинний придаток Англії;
3. Реформи англійської влади. Модернізація економіки і соціальної структури. Розвиток національної промисловості у другій половині XIX ст.;
4. Зародження націоналізму. Створення Індійського Національного Конгресу та його діяльність. Початок мусульманського руху - створення та діяльність Мусульманської Ліги. Причини занепаду революційного руху.
5. Культура Індії у Новий час.

Семінарське заняття № 3.

Китай у першій половині - середині XIX ст. «Відкриття країни».

1. Зовнішня політика Китаю з середини XVII – кінця XVIII століття;
2. "Опіумні війни": причини та наслідки;
3. Тайпінський рух 1850-1866 рр.;
4. Повстання іхитуанів 1899 р.
5. Культура Китаю у Новий час.

Семінарське заняття №4.

Японія у першій половині XVII– на початку XX ст.

1. Політичний устрій та соціально – економічний розвиток Японії в період токугавського сьогунату;
2. Криза токугавського режиму і загострення соціально – політичної боротьби. Насильницьке "відкриття" Японії капіталістичними державами, нерівноправні договори та їх наслідки;
3. Економічний розвиток Японії в 70-х рр. XIX – на поч. XX ст. особливості формування японського варіанту індустріального суспільства;
4. Зовнішня політика Японії в кінці XIX ст.
5. Культура Японії у Новий час.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Лекція 4.

Державо- і націєтворення на арабському Сході (20-30-ті рр. XX ст.)

1. Боротьба проти мандатної системи на Близькому Сході.
2. Створення арабських держав (Ірак, Саудівська Аравія, Йорданія та ін.).
3. Французька та англійська колоніальні адміністрації та їх спроби вирішення нагальних соціально-політичних проблем на Близькому Сході.
4. Єврейська імміграція до Палестини.

Лекція 5.

Суспільно-політичні трансформації в Ірані та Афганістані у міжвоєнному часі

1. Повалення кадजारської династії. Прихід до влади Реза-шаха Пехлеві.
2. Реформи державного устрою та судочинства. Економічні перетворення.
3. Зовнішня політика Ірану.
4. Боротьба за владу в Афганістані. Модернізація країни.

Лекція 6.

Країни Індокитаю та Індонезія в першій половині XX ст.

1. Особливості суспільно-економічного розвитку країн Індокитайського союзу в першій чверті XX ст.
2. Піднесення національно-визвольного руху у В'єтнамі, Лаосі та Камбоджі.
3. Бірма під владою Британії. Рух галонів. «Революція 1300 року». Соціально-політичні перетворення в Сіамі.
4. Індонезія як складова голландських заморських володінь.
5. Культурно-цивілізаційний поступ народів Індокитаю у першій половині XX ст.: національні традиції, вплив метрополій, регіональні особливості.

Семінарське заняття 5.

Національно-демократичний рух у Китаї, Кореї та Монголії

1. Наслідки Першої світової війни для Китаю.
2. Національний антиколоніальний рух в Китаї у перші повоєнні роки.
3. Зародження комуністичного руху. Створення КПК.
4. Сунь Ясен і реорганізація Гоміндану на початку 1920-х рр.
5. Реформи «Нанкінського десятиліття» (1928-1937 рр.).
6. Національно-визвольний рух в Монголії.
7. Японська присутність на Корейському півострові.
8. Втручання Японії у внутрішні справи Китаю. «Нанкінський інцидент» 1937р.
9. Створення держави Манчжоу-го.

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до виступу, письмової роботи, участі у дискусії

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії

Семінарське заняття 6.

Британська колоніальна політика і національно-визвольний рух в Індії (1914-1939 рр.) Індія сучасна

1. Реформи Монтегю-Челмсфорда: причини проведення, зміст, значення.
2. Активізація національно-визвольного руху в Індії у 1918-1920 рр.
3. Еволюція ідейно-політичних поглядів лідерів Індійського національного конгресу у 20-х рр. XX ст. Діяльність М.Ганді.
4. Трансформація британської колоніальної політики.
5. Загострення протиріч між ІНК і Мусульманською лігою у другій половині 30-х рр.
6. Внутрішня й зовнішня політика Дж. Неру (1947-1964 рр.).
7. Політична боротьба в Індії у другій половині 60-х і в 70-ті рр. Внутрішня й зовнішня політика урядів І. Ганді.
8. Зовнішня та внутрішня політика індійських урядів.
9. Створення Пакистану. Впливи армії на ситуацію в країні.
10. Культура сучасної Індії.

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до виступу, письмової роботи, участі у дискусії

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії

Змістовий модуль III

Специфіка соціально-економічного і політичного розвитку країн Азії та Африки у 1939 р. – початку XXI ст.

Лекція 7.

Країни Азії та Африки в системі міжнародних відносин

1. Локальні військові конфлікти в Азії та Африці.
2. Створення військових блоків та ядерне озброєння (Китай, Іран, Північна Корея).
3. Інтеграційні процеси у другій половині XX ст. Міжнародні організації за участю азіатських та африканських країн.
4. Проблема диспропорційного розвитку країн Азії та Африки.

Лекція 8.

Етно-релігійні конфлікти у країнах Близького Сходу

1. Близькосхідні країни після Другої світової війни. Основні тенденції їх розвитку. Боротьба за незалежність.
2. Утворення держави Ізраїль. Палестинська проблема.
3. Арабо-ізраїльські війни. Позиція великих держав у близькосхідному питанні.
4. Утворення Палестинської автономії. Внутрішня й зовнішня політика Я.Арафата та М.Аббаса.
5. Сучасне становище на Близькому Сході.

Лекція 9.

Народи та етноси Північної Африки.

1. Боротьба Єгипту за ліквідацію наслідків колоніалізму. Проблема Суецького каналу.
2. Діяльність Гамалія Абделя Насера і А.Садата.
3. Країни Магрибу та процес їх звільнення від колоніальної залежності.
4. Судан та Ефіопія у другій половині XX ст.
5. Економічні проблеми країн Африканського рогу.

Лекція 10.

Деколонізація країн Центральної та Південної Африки

1. Ліквідація останніх колоніальних володінь в Африці.
2. Проблеми постколоніального розвитку африканських країн.
3. Південно-Африканська Республіка. Демонтаж режиму апартеїду. Нельсон Мандела.
4. Етно-національна та релігійна палітра Африканського континенту.

Семінарські заняття:

Семінарське заняття 7.

Утворення та розвиток модерної Туреччини

1. Реформи Кемалю Ататюрка (державний устрій, економіка, культурно-побутова сфера).
2. Міждержавні стосунки Туреччини з СРСР та західними країнами.
3. Економічний і політичний розвиток Туреччини після Другої світової війни. Поширення на Туреччину «доктрини Трумена» і «плану Маршалла».
4. Внутрішня й зовнішня політика Туреччини у 50-70-ті рр. XX ст.

5. Внутрішньополітична боротьба в Туреччині у 80-ті рр. Правий та лівий соціально-політичний радикалізм.
6. Соціально-економічний і політичний розвиток Туреччини у 1990-ті рр.
7. Курдська проблема та шляхи її врегулювання. Національне питання.
8. Зовнішня політика Туреччини. Сучасна Туреччина.

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до виступу, письмової роботи, участі у дискусії

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії

Практичні заняття:

Практичне заняття 1.

Соціально-політичні та економічні трансформації в Японії та Кореї
(1939 р. – початок XXI ст.)

1. Участь Японії у Другій світовій війні (Маньчжурія, Корея, Індокитай, Індонезія та ін.)
2. Американський окупаційний режим в Японії. Післявоєнні реформи й перетворення.
3. Причини швидкого економічного росту Японії.
4. Внутрішньополітична боротьба. Основні напрями зовнішньої політики.
5. Культурний розвиток Японії у повоєнному часі.
6. Створення Кореї. Поділ країни на північну і південну частини.
7. Війна 1953 р. Виникнення РК і КНДР.
8. Об'єднавчий процес (остання третина ХХ – початок ХХІ ст.).
9. Особливості розвитку Північної та Південної Кореї на сучасному етапі.

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до виступу, письмової роботи, участі у дискусії

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії

Практичне заняття 2.

Виникнення та розвиток Китайської Народної Республіки у повоєнному часі.

1. Громадянська війна 1946-1949 рр. і утворення КНР. Соціально-економічні й політичні перетворення в Китаї у 1949-1958 рр.
2. «Великий стрибок» і «народні комуни», загострення внутрішньополітичної боротьби в КНР наприкінці 50-х – у першій половині 60-х рр.
3. Внутрішня й зовнішня політика КНР під час «культурної революції».
4. Політична боротьба в Китаї у другій половині 70-х рр. Курс на реформи.
5. Реформи й перетворення в Китаї у 70-90-ті рр. Ден Сяопін.

Завдання для обов'язкового виконання

Домашні завдання: опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до виступу, письмової роботи, участі у дискусії

Аудиторні завдання: виступ, участь у дискусії

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

2	Вид діяльності	Максимальна Кількість балів за одиницю	I змістовий модуль		II змістовий модуль		III змістовий модуль	
			Кількість одиниць	Максимальна Кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна Кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	4	4	2	2	1	1
3	Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	4	4
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	3	15	3	15	6	30
5.	Робота на семінарському занятті	10	4	40	2	20	1	10
6.	Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	4	40
7.	Написання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	2	50
8.	Разом за змістовим модулем		87		65		139	
<i>Разом</i>		291						
<i>Коефіцієнт</i>		60/291= 0.206						

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Розділи (обсяг в годинах)	Години	Бали
Змістовий модуль I		
Тема 1. Місце і значіння курсу «Нова й новітня історія Азії та Африки» в системі університетської історичної освіти.	5	5
Тема 2. Періодизація та історіографія Нової історії країн Азії та Африки.	5	5
Тема 3. Етапи формування колоніальної системи. Поділ афро-азійського регіону між європейськими державами.	5	5
<i>Разом:</i>	15	15
Змістовий модуль II		
Тема 4. Державо- і націєтворення на арабському Сході (20-30-ті рр. XX ст.).	5	5
Тема 5. Суспільно-політичні трансформації в Ірані та Афганістані .	3	5
Тема 6. Країни Індокитаю та Індонезія в першій половині XX ст.	5	5
<i>Разом:</i>	13	15
Змістовий модуль III		
Тема 7. Країни Азії та Африки в системі міжнародних відносин .	2	5
Тема 8. Етно-релігійні конфлікти у країнах Близького Сходу.	2	5
Тема 9. Народи та етноси Північної Африки.	2	5
Тема 10. Деколонізація країн Центральної та Південної Африки.	2	5
Тема 11. Соціально-політичні та економічні трансформації в Японії та Кореї (1939 р. – початок XXI ст.).	2	5
Тема 12. Виникнення та розвиток Китайської Народної Республіки у повоєнному часі.	2	5
<i>Разом:</i>	12	30
<i>Усього за семестр:</i>	40	60

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і практичних занять.

Форма проведення – письмова, письмово-усна.

Завдання для модульної контрольної роботи та критерії їх оцінювання розробляються лектором. Він проводить і оцінює модульні контрольні роботи.

Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

Письмові контрольні роботи зберігаються на кафедрі до кінця навчального року.

Результати перевірки письмових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Студент, який не згоден з отриманою за результатами модульного контролю оцінкою, має право подати апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. У цьому випадку завідувач кафедри призначає апеляційну комісію, яка зобов'язана розглянути апеляцію в присутності студента.

<i>Оцінка</i>	<i>Критерії</i>
20 – 25	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.
14 – 19	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі неточності та помилки.
8 – 13	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0 – 7	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю – письмова. Зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Рівень знань	Оцінка	Критерії оцінювання відповіді
Відмінний рівень	31 – 40	Відповідь студента: <ul style="list-style-type: none"> - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
Добрий рівень	21 – 30	Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: <ul style="list-style-type: none"> - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.
Задовільний рівень	11 – 20	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: <ul style="list-style-type: none"> - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок;
Незадовільний рівень	0 – 10	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Сучасні тенденції періодизації нової та новітньої історії країн Сходу. Історико-географічне районування Сходу.
2. Розкрийте особливості економічної та внутрішньополітичної модернізації Японії у 1918-1923 рр. Окресліть рішення Вашингтонської конференції 1921-1922 рр. щодо Японії.
3. Охарактеризуйте сутність зовнішньої політики Японії у 1924-1929 рр. Поясніть причини посилення експансіоністських настроїв в японському суспільстві.
4. Назвіть причини світової економічної кризи 1929-1932 рр. та її вплив на Японію. Простежте основні етапи формування авторитарного режиму в країні.
5. Вкажіть прояви милітаризації японської економіки і суспільства в другій половині 1930-х рр.
6. Розкрийте наслідки Першої світової війни для Китаю. Охарактеризуйте національний антиколоніальний рух в країні у перші повоєнні роки.
7. Назвіть основні етапи зародження комуністичного руху та вкажіть причини створення КПК.
8. Проаналізуйте вчення Сунь Ясен і специфіку реорганізація Гоміндану на початку 1920-х рр.
9. Поясніть доцільність реформ «Нанкінського десятиліття» (1928-1937 рр.).
10. Охарактеризуйте національно-визвольний рух в Монголії та особливості її національно-державного будівництва.

11. Розкрийте форми японської присутності на Корейському півострові у XX ст.
12. Проаналізуйте особливості втручання Японії у внутрішні справи Китаю. Окресліть правовий статус держави Манчжоу-го.
13. Визначте особливості суспільно-економічного розвитку країн Індокитайського союзу в першій чверті XX ст.
14. Поясніть причини піднесення національно-визвольного руху у В'єтнамі, Лаосі та Камбоджі.
15. Розкрийте особливості соціально-політичних перетворень в Сіамі та Бірм. Рух галонів. «Революція 1300 року».
16. Простежте основні етапи розвитку Індонезії як голландських заморських володінь та шлях Філіппін до незалежності (кінець XIX – 40-ві рр. XX ст.).
17. Розкрийте причини активізації національно-визвольного руху в Індії у 1918-1920 рр. та поясніть еволюцію ідейно-політичних поглядів лідерів Індійського національного конгресу в 20-х рр. XX ст.
18. Охарактеризуйте діяльність М.Ганді та його філософсько-політичні погляди.
19. Проаналізуйте причини загострення протиріч між ІНК і Мусульманською лігою у другій половині 30-х рр. та основні прояви британської колоніальної політики в Індії.
20. Визначте становище Ірану після Першої світової війни та його зовнішню політику в 1920-1930-х рр.
21. Поясніть спрямованість модернізаційних заходів Реза-шаха (державний устрій, економіка, культурно-побутова сфера).
22. Реконструйте процес відновлення незалежності Афганістану та приход до влади молододафганського режиму. Охарактеризуйте суспільно-економічний розвиток країни у кінці 20-х – 30-х рр. XX ст.
23. Визначте особливості британської військово-політичної присутності в Іраку.
24. Окресліть наслідки Першої світової війни для Османської імперії.
25. Назвіть основні етапи Кемалістської революції 1918-1923 рр. в Туреччині.
26. Охарактеризуйте реформи Кемалю Ататюрка (державний устрій, економіка, культурно-побутова сфера).
27. Проаналізуйте міждержавні стосунки Туреччини з СРСР та західними країнами.
28. Сформулюйте суспільно-політичну доктрину кемалізма.
29. Розкрийте військову та державно-політичну діяльність Мустафи Кемалю.
30. Назвіть причини невирішеності національного питання в міжвоєнній Туреччині.
31. Поясніть причини переходу Трансйорданії під британський протекторат. Проаналізуйте діяльність еміра Абдаллаха ібн Гусейна.
32. Вкажіть причини арабо-єврейське протистояння в Палестині.
33. Розкрийте особливості суспільно-економічного розвитку Сирії та Лівану в міжвоєнний період.
34. Реконструйте процес виникнення Саудівської Аравії та її місце в арабському світі.
35. Окресліть місце Єгипту і Судану в системі британської колоніальної імперії (перша половина XX ст.)
36. Охарактеризуйте розвиток національно-визвольний рух у країнах французького Магрибу та їх шлях до державно-національного самовизначення.
37. Проаналізуйте особливості створення та діяльності арабо-мусульманського ордену сенуситів.
38. Розкрийте специфіку французької присутності в Тропічно-Екваторіальній Африці.
39. Визначте оставини виникнення бельгійських та португальських колоніальних володінь в Африці.
40. Проаналізуйте суспільно-економічний розвиток Ефіопії та діяльність молодоефіопів. Італо-ефіопське збройне протистояння (1935-1936 рр.).
41. Встановіть особливості суспільно-політичного розвитку Ліберії, утворення та розвиток Південно-Африканського союзу.

42. Розкрийте участь Японії у Другій світовій війні (Маньчжурія, Корея, Індокитай, Індонезія та ін.)
43. Американський окупаційний режим в Японії. Післявоєнні політичні реформи та суспільні перетворення.
44. Економічний розвиток Японії у повоєнний час. Внутрішньополітична боротьба. Основні напрями зовнішньої політики.
45. Створення Кореї. Поділ країни на північну і південну частини.
46. Війна 1953 р. Виникнення РК і КНДР.
47. Об'єднувчий процес на Корейському півострові (остання третина ХХ – початок ХХІ ст.).
48. Особливості розвитку Північної та Південної Кореї на сучасному етапі.
49. Громадянська війна 1946-1949 рр. і утворення КНР.
50. Соціально-економічні й політичні перетворення в Китаї у 1949-1958 рр.
51. «Великий стрибок» і «народні комуни», загострення внутрішньополітичної боротьби в КНР наприкінці 50-х – у першій половині 60-х рр.
52. Внутрішня й зовнішня політика КНР під час «культурної революції».
53. Політична боротьба в Китаї у другій половині 70-х рр. Реформи й перетворення в Китаї у 70-90-ті рр. Ден Сяопін.
54. Утворення Демократичної республіки В'єтнам. Дії французьких колонізаторів на півострові.
55. Реформи й перетворення в ДРВ, розкол В'єтнаму. Американська агресія у В'єтнамі. Паризькі мирні угоди щодо В'єтнаму.
56. Економічний і політичний розвиток СРВ у другій половині 70-х – 90-ті рр.
57. Режим «красних кхмерів» у Камбоджі.
58. Проголошення Республіки Індонезія на чолі з Сукарно. Внутрішня й зовнішня політика Сукарно в 1945-1965 рр.
59. Події 30 вересня 1965 р. Діяльність президента Сухарто.
60. Політичний портрет Хо Ши Міна.
61. Боротьба народів Індії проти колоніального режиму після Другої світової війни. Внутрішня й зовнішня політика Дж. Неру (1947-1964 рр.).
62. Політична боротьба в Індії у другій половині 60-х – 70-х рр. Внутрішня й зовнішня політика урядів І. Ганді.
63. Створення Пакистану. Впливи армії на ситуацію в країні.
64. Економічний і політичний розвиток Ірану після Другої світової війни. Уряд Національного фронту. Переворот 1953 р.
65. Реформи й перетворення 50-70-х рр. в Ірані, їхня сутність і результати. Ісламська революція 1978-1979 р.
66. Особливості розвитку Ісламської республіки Іран у 80-90-ті рр. Стосунки з США.
67. Аятола Хомейні: життя та діяльність.
68. Соціально-економічна структура Афганістану після Другої світової війни. Збереження архаїчних форм суспільних відносин.
69. Внутрішньополітична боротьба в Афганістані у 50-60-ті рр. ХХ ст. Криза монархічного режиму.
70. Державно-політичні трансформації в Афганістані у 1970-х рр. Внутрішня й зовнішня політика країни. Прихід до влади Народно-демократичної партії.
71. Уведення радянських військ до Афганістану. Громадянська війна в Афганістані.
72. Прихід до влади руху «Талібан» та основні напрями його політики. Американська військова присутність в Афганістані. Уряд М.Карзая.
73. Близькосхідні країни після Другої світової війни. Основні тенденції їх розвитку. Боротьба за незалежність.
74. Утворення держави Ізраїль. Палестинська проблема.
75. Арабо-ізраїльські війни. Позиції великих держав у близькосхідному питанні.

76. Утворення Палестинської автономії. Внутрішня й зовнішня політика Я.Арафата та М.Аббаса.
77. Економічний і політичний розвиток Туреччини після Другої світової війни. Поширення на Туреччину «доктрини Трумена» і «плану Маршалла».
78. Внутрішня й зовнішня політика Туреччини у 50-70-ті рр. ХХ ст.
79. Внутрішньополітична боротьба в Туреччині у 80-90-ті рр. та особливості її соціально-економічного розвитку.
80. Курдська проблема та шляхи її врегулювання.
81. Протистояння італо-німецьких та союзницьких сил в Північній Африці в 1941-1942 рр. Битва під Аль-Аламейном.
82. Африканські країни у другій половині 40-х рр. «Холодна війна» та її вплив на міжнародні відносини в Африці.
83. Характер і методи визвольної боротьби в Африці. Тактика колоніальних держав.
84. Економічний і політичний розвиток країн Магрибу.
85. Розпад колоніальної системи в Африці (1950-1960 рр.).Деколонізація Центральної та Південної Африки.
86. Соціально-політичні та етнічні проблеми африканських країн після проголошення незалежності. Взаємини з колишніми метрополіями.
87. Поява режимів ліворадикальної соціально-політичної орієнтації, їхній розвиток, успіхи, труднощі, причини невдач.
88. Нестабільність політичних режимів в африканських країнах. Причини численних державних переворотів. Роль армії.
89. Пан-африканізм і проблема єдності Африки. Організація африканської єдності й міждержавні політичні союзи.
90. Південно-Африканська республіка, її економічний і політичний розвиток у 80-ті роки ХХ ст. Опір режиму апартеїду та його демонтаж. Внутрішня й зовнішня політика Н. Мандела та Т. Мбекі.

6.6.Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Змістові модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			Змістовий модуль III			
Кількість балів за модуль	87 б.				65 б.			139 б.			
Лекції (теми, бали)	Л.1 (1 б.)	Л.2 (1 б.)	Л.3 (1 б.)		Л.4 (1 б.)	Л.5 (1 б.)	Л.6 (1 б.)	Л.7 (1 б.)	Л.8 (1 б.)	Л.9 (1 б.)	Л.10 (1 б.)
Семінарські заняття (теми, бали)	С.1 (11 б.)	С.2 (11 б.)	С.3 (11 б.)	С.4 (11 б.)	С.5 (11 б.)	С.6 (11 б.)		С.7 (11 б.)			
Практичні заняття (теми, бали)								Пр.1 - 2 (22 б.)	Пр.3 - 4 (22 б.)		
Самостійна робота(бали)	15				15			30			
Види поточного контролю	Модульна контр. робота 25				Модульна контр. робота 25			Модульна контр. робота 25	Модульна контр. робота 25		
Підсумковий контроль (вид, бали)	Екзамен 40										

11. Рекомендована література

Основна:

1. Мицик Л. М. Новітня історія зарубіжних країн: Курс лекцій. – Ніжин, 2001.
2. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–70-ті роки): Підручник. – К., 2003.
3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 рр.): Підручник. – К., 2001.
4. Наринский М. М. История международных отношений, 1945–1975: Учеб. пособие. – М., 2004.
5. Політична історія ХХ ст.: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. Ф. Салабай, Я. А. Титаренко, Л.О. Панчук та ін. – К., 2002.

Додаткова :

1. Атлас чудес света: Выдающиеся архитектурные сооружения и памятники всех времен и народов. – М., 1995.
2. Бартнев И. А., Батажкова В. Н. Очерки истории архитектурных стилей. – М., 1983.
3. Бэнэм Р. Взгляд на современную архитектуру. Эпоха мастеров. – М., 1980.
4. Гидион З. Пространство, время, архитектура. – М., 1984.
5. Зыбайлов Л.К., Шапинский В.А. Постмодернизм. – М., 1993.